

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 7.4.2008
COM(2008) 186 final

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

privind raportul referitor la grupul operativ Irlanda de Nord

{SEC(2008)447}

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU ȘI PARLAMENTUL EUROPEAN

privind raportul referitor la grupul operativ Irlanda de Nord

1. Introducere

Consolidarea păcii în Irlanda de Nord privește, în primul rând, persoanele din respectiva regiune. Pe de altă parte, există o dimensiune europeană importantă, având în vedere faptul că persoanele din Irlanda de Nord sunt cetățeni ai Uniunii Europene, care este fondată pe principiul păcii, stabilității și prosperității. Acesta este motivul pentru care Comisia a avut deosebită plăcere de a fi invitată să sprijine procesul de pace din Irlanda de Nord, în special, prin ajutarea acestei regiuni în eforturile sale de a ameliora competitivitatea economică și de a crea locuri de muncă durabile pentru cetățenii săi. Din punctul de vedere al Comisiei, este deosebit de încurajată prioritatea care se acordă în prezent dezvoltării economice în Irlanda de Nord de către liderii săi politici.

Un moment decisiv în cadrul procesului de pace a fost restabilirea în Irlanda de Nord, în mai 2007, a unei administrații descentralizate, bazată pe împărțirea puterii între comunitățile care au fost puternic divizate în ultimele decade. Însemnătatea acestui eveniment istoric este că Irlanda de Nord are potențialul de a deveni un exemplu pentru modul în care diviziunile politice profunde pot fi remediate permanent și în care o societate mai deschisă, mai tolerantă și mai democratică poate fi creată chiar și în cele mai dificile împrejurări. Tot în mai 2007, în cursul unei vizite în Irlanda de Nord, președintele Comisiei, José Manuel Barroso, a anunțat decizia sa de a stabili un grup operativ în cadrul Comisiei, sub autoritatea comisarului Danuta Hübner, pentru a sprijini procesul de pace, punând un accent special pe modul în care se pot stimula creșterea și locurile de muncă în conformitate cu strategia globală de la Lisabona¹ a Uniunii. Acest grup operativ reprezintă de fapt un nou parteneriat și mai strâns între Irlanda de Nord și serviciile Comisiei, pe măsură ce îndelungata perioadă în care această regiune a fost un beneficiar major al ajutorului european regional se apropie de final, iar Irlanda de Nord se va baza din ce în ce mai mult pe propriile resurse.

În anexa la prezenta Comunicare, se prezintă raportul privind rezultatele lucrărilor grupului operativ Irlanda de Nord. În ansamblu, raportul confirmă faptul că Irlanda de Nord, la ieșirea dintr-o lungă perioadă de conflict, se confruntă cu multiple provocări de natură socio-economică. În timp ce mulți dintre principalii indicatori economici, de exemplu în legătură cu ratele de șomaj sau PIB pe cap de locuitor, au în prezent o poziție avantajoasă în comparație cu mediile din Uniune, regiunea poartă amprenta perioadei de conflict: o pronunțată dependență de sectorul public, o tendință de a evita riscurile și un nivel scăzut de antreprenoriat, imaginea negativă a regiunii în fața investitorilor internaționali, precum și un mare procent din populație care nu este implicată în activități economice. În același timp, stabilitatea care a fost în prezent atinsă oferă posibilitatea unei schimbări radicale a rezultatelor economice. Pe acest fundal, grupul operativ Irlanda de Nord a examinat modul în care regiunea se poate implica mai mult în politicile comunitare pentru a ajuta la creșterea economiei pe scara valorică și pentru a intra în topul regiunilor inovatoare. După cum se explică în continuare, în paralel cu activitățile de ordin analitic, un număr de inițiative sunt deja în curs.

¹ http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/integrated_guidelines_en.pdf.

2. Mandatul grupului operativ Irlanda de Nord.

Mandatul specific al grupului operativ constă în sprijinirea eforturilor Irlandei de Nord pentru ameliorarea competitivității și pentru a crea locuri de muncă durabile, mobilizând serviciile Comisiei care sunt implicate cel mai mult în materie de competitivitate și în crearea de locuri de muncă durabile². O importanță deosebită este acordată reducerii dependenței de sectorul public și creării unui sector privat mai dinamic. Prin intermediul acestei misiuni și prin pregătirea prezentului raport, grupul operativ Irlanda de Nord simbolizează un nou parteneriat între administrația din regiune și Comisie, precum și o încercare de a stimula o schimbare calitativă în ceea ce privește situația regiunii. Din punct de vedere operațional, grupul operațional Irlanda de Nord:

- a realizat, pe fundalul unei analize a profilului socio-economic al regiunii, un inventar detaliat al realizărilor Irlandei de Nord în diferite politici comunitare, în special pentru perioada de planificare anterioară, 2000-2006, punându-l, după caz, într-un context comparativ cu alte părți din UE;
- a formulat, pe baza acestui inventar, sugestii și recomandări privind modul în care administrația, sectorul privat, universitățile și institutele de cercetare și alți actori economici pot contribui la Europa și beneficia mai mult de aceasta.

Autoritățile din Irlanda de Nord au fost consultate pe tot parcursul perioadei de când grupul operativ Irlanda de Nord a fost înființat, precum și în ceea ce privește pregătirea prezentului raport. Autoritățile din Republica Irlanda au fost asociați apropiați. Principalii actori din Irlanda de Nord au fost, de asemenea, consultați, inclusiv membrii locali ai Parlamentului European, sectorul de voluntariat și partenerii sociali.

3. Irlanda de Nord în cadrul politicii comunitare

În domeniile de acțiune specifice analizate în detaliu în prezentul raport, concluzia generală este că Irlanda de Nord, deși aparent mai puțin implicată în politicile comunitare decât restul Regatului Unit și Irlandei, a obținut, în general, rezultate onorabile. În primul rând, această regiune a putut beneficia de un important sprijin financiar pentru investiții, în temeiul politicii de coeziune a Uniunii. Fiind una dintre regiunile prioritare vizate de „Obiectivul 1”, Irlanda de Nord a primit sprijin financiar comunitar pe termen lung. În perioada 2000-2006, șase programe (inclusiv programul „Către o prosperitate durabilă” și programul PEACE II) au primit ajutor comunitar totalizând aproximativ 2,2 miliarde EUR la care s-a adăugat contribuția UE la Fondul internațional pentru Irlanda. Una dintre caracteristicile inovatoare ale politicii de coeziune a UE din Irlanda de Nord a fost programul PEACE, înființat, mai întâi, în 1995, având ca obiectiv specific sprijinirea proiectelor comune de natură socio-economică în vederea contribuției la procesul de pace și reconciliere între cele două comunități. În ceea ce privește perioada de planificare din prezent, 2007-2013, Irlanda de Nord are 6 programe cu o contribuție financiară de 1,1 miliarde EUR, precum și o continuare a programului PEACE. Prin intermediul programelor, Uniunea a avut posibilitatea de a contribui la îmbunătățirea calității vieții populației, și va continua să facă acest lucru.

Această regiune a fost, de asemenea, activă în alte domenii de politici comunitare, după cum se prezintă în detaliu în anexă. Cu titlu ilustrativ, anumite realizări importante pot fi

² Direcțiile generale AGRI, EAC, EMPL, ENTR, ENV, FISH, RTD, TREN, SG și Banca Europeană de Investiții

subliniate. În domeniul politicii privind întreprinderile, Irlanda de Nord a avut un rol activ în sprijinirea întreprinderilor și inovării prin agenția sa INVEST-NI, Centrele de Informare Europeană și Centrele Releu de Inovare. Centrul releu Belfast Innovation este considerat ca fiind unul dintre primele cinci cu cele mai bune rezultate în rețeaua comunitară, măsurate din punct de vedere al promovării transferurilor transnaționale de tehnologie, acționând, deși cu o echipă restrânsă, ca mediator pentru douăzeci și opt de astfel de operațiuni de transfer.

În domeniul politicii privind cercetarea, în temeiul celui de-al Șaselea program-cadru (2000-2006), Irlanda de Nord a putut participa cu 161 de parteneri în 146 de contracte de cercetare, trăgând 33,4 milioane de EUR de la bugetul comunitar. În domeniul protecției mediului, cazurile încununate de succes includ planul de acțiune pentru reducerea nitraților și, în cooperare cu Irlanda, acțiunea preventivă în domeniul exporturilor ilegale de deșeuri.

În domeniul ocupării forței de muncă și egalității de șanse, având în vedere experiența unică a Irlandei de Nord, membrii autorității pentru egalitatea de șanse din regiune participă în comitetul director care supraveghează studiul Comisiei privind discriminarea multiplă, în timp ce ONG-urile din regiune participă activ în rețelele împotriva discriminării.

În același timp, dintr-o perspectivă orientată spre viitor, regiunea necesită să se concentreze mai mult pe punctele slabe de natură socio-economică, iar în acest sens, o mai mare implicare în ceea ce privește politicile UE și o asociere mai strânsă a serviciilor Comisiei reprezentate în sânul grupului operativ pot fi de ajutor. În special, prosperitatea economică din ziua de azi, atât în Irlanda de Nord, cât și în orice altă parte, nu se mai bazează pe genul de specializare regională care a transformat Irlanda de Nord într-una dintre cele mai dinamice regiuni, într-un context global, la finele secolului nouăsprezece și începutul secolului douăzeci. Această economie tradițională a *locurilor* a fost înlocuită de o economie a *fluxului* forței de muncă, de capital, de idei și de cunoștințe astfel încât, mai mult decât oricând, implicarea în rețele naționale, europene și globale a devenit importantă pentru competitivitatea economică.

Una dintre principalele provocări pentru creșterea nivelurilor de competitivitate este impulsivitatea sectorului privat și încurajarea formării și dezvoltării de noi afaceri. În timp ce s-a înregistrat un progres semnificativ în acest domeniu în Irlanda de Nord, se pare că mai sunt multe de făcut nu numai pentru a sprijini începuturile, ci și pentru a ajuta la susținerea în timp a întreprinderilor competitive.

O parte din efortul în acest sens este legat de dezvoltarea unor mai strânse legături între afaceri și principalele surse de inovare: universitățile, institutele de cercetare și alte surse de cunoștințe și de cercetare, nu numai în respectiva regiune, ci în contextul european mai larg. Mai mult, sporirea competitivității depinde în mod esențial de resurse umane calificate, inclusiv de dezvoltarea aptitudinilor lingvistice și de alt gen necesare pentru a consolida relațiile cu restul Europei și chiar mai departe. În vreme ce standardele de educație în Irlanda de Nord sunt ridicate, există preocupări continue privind diferențele de nivel de studii între persoanele care părăsesc sistemul educațional cu rezultate scăzute sau foarte slabe și cele cu rezultate foarte bune. În contextul eforturilor de a consolida economia bazată pe cunoștințe din Irlanda de Nord, este evidentă importanța exploatării la maximum a potențialului uman al regiunii. Un aspect conex este necesitatea de a implica o mai mare parte din populație în activitatea economică, îndeosebi prin ridicarea și ameliorarea nivelurilor de competență, prin promovarea asumării de riscuri și a spiritului întreprinzător și, așadar, a creării de întreprinderi mici sau a activităților independente. Alături de eforturile continue de a crește participarea la forța de muncă din partea grupurilor inactive și marginalizate, aceste măsuri ar ameliora, de

asemenea, situația din Irlanda de Nord cu privire la incluziunea socială și ar contribui la lupta împotriva sărăciei.

Există necesități și în sectoare mai tradiționale. Printre cele care trebui subliniate, se numără necesitatea de a continua procesul de modernizare a sectorului agroalimentar, care rămâne o activitate importantă pentru viitorul regiunii. În plus, o moștenire din trecut este că resursele pentru investițiile în anumite infrastructuri au fost mai scăzute decât cum ar fi putut fi în alte condiții. În această situație se află infrastructura pentru transport și infrastructura de mediu, caracterizate printr-o tot mai mare preocupare pentru scăderea calității tradițional bune a apei, în cazurile în care există nevoi în ceea ce privește administrarea apelor și a deșeurilor și investițiile în ecoinovare și cercetare în domeniul mediului.

4. Activitățile grupului operativ Irlanda de Nord, mai 2007 – martie 2008

După cum se arată mai sus, grupul operativ Irlanda de Nord, pe lângă activitățile sale analitice, a fost în strânsă cooperare cu autoritățile din Irlanda de Nord din mai 2007 urmărind realizarea agendei pentru creștere economică și locuri de muncă. În primul rând, serviciile Comisiei au acordat prioritate obținerii unor decizii rapide privind noua generație de programe pentru dezvoltarea socio-economică 2007-2013:

- Până la sfârșitul lui 2007, cinci din cele șase programe au fost stabilite de comun acord: PEACE III, programul Competitivitate și locuri de muncă, programul Fondului Social European Irlanda de Nord, programul de cooperare teritorială cu Scoția occidentală și Irlanda și programul de dezvoltare rurală. Decizia privind programul pentru pescuit, care este organizat la nivel național pentru întregul Regat Unit, se așteaptă să fie luată în lunile care urmează, cu condiția ca programul să fie depus în conformitate cu calendarul convenit.
- Totalul alocării financiare comunitare pentru cele șase programe depășește 1 miliard de EUR. Importanța deciziilor luate privind programele constă în faptul că au facilitat plata avansurilor în 2007 în valoare de 42 milioane de EUR, care vor ajuta regiunea să înceapă în forță noua rundă de investiții.
- Cel mai încurajator, noul program FEDR competitivitate și locuri de muncă, cel mai mare dintre cele șase, cu sprijin financiar comunitar în valoare de 473 milioane de EUR, alături de programul Fondului Social cu sprijin comunitar de 165 milioane EUR, au fost ancorate puternic în contextul agendei de la Lisabona în sensul că peste 85% din resurse au fost destinate investițiilor direct legate de competitivitate. Comisia așteaptă implementarea acestor programe europene importante, preconizând că Irlanda de Nord va deveni un exemplu pentru cele mai bune practici în UE în ceea ce privește utilizarea politicii europene regionale pentru a realiza agenda pentru creștere economică și locuri de muncă.
- Într-un efort de a crește nivelul resurselor disponibile pentru investiții, Comisia a încurajat autoritățile să exploreze posibilitățile de a obține sprijin financiar pe bază de împrumut prin intermediul inițiativelor JEREMIE și JESSICA pentru IMM-uri și, respectiv, dezvoltare urbană. S-a luat deja legătura cu Banca Europeană pentru Investiții (JESSICA) și cu Fondul European de Investiții (JEREMIE) pentru a analiza posibilitățile.
- Mai mult, în contextul închiderii unei întreprinderi industriale importante (fabrica Seagate), grupul operativ pentru Irlanda de Nord a atras atenția asupra noului Fond european de

adaptare la globalizare, care, dacă se întrunesc criteriile necesare, poate ajuta la finanțarea costurilor de recalificare etc.

În al doilea rând, grupul operativ pentru Irlanda de Nord a colaborat strâns cu administrația din Irlanda de Nord, într-un efort de a încadra și mai bine regiunea în rețelele comunitare:

- **Cooperarea cu Comisia.** Contactele cu departamentele Comisiei au fost stabilite în mod mai sistematic și, prin urmare, s-a înregistrat o mai mare conștientizare în Irlanda de Nord în ceea ce privește posibilitățile oferite de politicile UE și modul în care se concurează pentru obținerea sprijinului în diferite domenii. O serie de acțiuni sunt analizate sau sunt deja în desfășurare în acest sens:
 - Un prim exemplu este cel al licitației în baza politicii UE privind **rețeaua transeuropeană de transport (RTE)** în timp ce în trecut, regiunea și-a exprimat un interes destul de scăzut în această privință. Licitând în cadrul propunerii Regatului Unit pentru programul de transport RTE, 2007-2013, regiunea și-a asigurat sprijin pentru un proiect rutier cu o alocare comunitară de 10,64 milioane EUR. Rata de finanțare va fi cea mai ridicată din Regatul Unit, atingând 16% din costuri, față de 5% pentru alte secțiuni din rețeaua rutieră britanică.
 - În domeniul **economiei bazate pe cunoștințe**, posibilitățile oferite de al **Șaptelea program-cadru** pentru universități, centre de cercetare și sectorul privat reprezintă o prioritate deosebită pentru regiune. Comisia sprijină autoritățile din Irlanda de Nord cu privire la principiul unei mai mari participări în cererile de propuneri în domenii în care regiunea se bucură de puncte forte: aeronautică, nanotehnologie, societatea informațională, calitatea produselor alimentare și serviciile. În domeniul întreprinderilor mici, posibilitățile oferite întreprinderilor prin **Programul privind competitivitatea și inovarea** au fost subliniate, îndeosebi, în temeiul **inițiativei ecoinovare** și în domeniul **ingineriei financiare**. În paralel, în contextul dimensiunii importante a resurselor umane pentru dezvoltarea economiei bazate pe cunoștințe, s-a atras atenția asupra tot mai marii participări a Irlandei de Nord la diferitele inițiative UE legate de educație, formare și tineri. Experiențele trecute sugerează că se poate face mai mult pentru a pregăti studenții din Irlanda de Nord pentru a se implica în programul **ERASMUS**, care oferă posibilitatea studenților din această regiune să își dezvolte aptitudinile lingvistice și de alt gen prin studii efectuate în instituții din alte state membre ale UE.
 - În domeniul **mediului și al energiei**, contactele cu Comisia au dezvăluit un potențial interes pentru programele comunitare de transport și energie (**Concerto, Intelligent Energy, Civitas**) care ar putea ajuta la consolidarea progresului important deja înregistrat de regiune în domeniul energiei regenerabile și al eficienței energetice, în timp ce este posibilă o mai mare implicare în cadrul strategiei pentru dezvoltare durabilă prin proiecte susținute financiar prin programul **Life+**.
 - Alte acțiuni în desfășurare includ un seminar privind învățarea *inter pares* privind **politica socială și a ocupării forței de muncă** din UE, care este programat pentru aprilie 2008. Lucrări pregătitoare sunt deja avansate pentru o conferință privind antidiscriminarea, care va avea loc la Belfast în prima parte a lunii iunie 2008.

- În plus, în domeniul important pentru Irlanda de Nord, cel al **politicii agricole**, promovarea calității alimentelor prin utilizarea denumirii geografice a fost identificată ca o prioritate. Prin urmare, cererile privind **programele de calitate alimentară** au fost pregătite, iar prezentarea acestora în fața Comisiei este iminentă.
- **Programe de rețea finanțate de UE.** Atenția Irlandei de Nord a fost atrasă asupra oportunităților de a participa în **programe de rețea finanțate de UE**. În special, regiunea și-a exprimat interesul în a prelua conducerea unei rețele sprijinite în temeiul inițiativei Regiunile pentru schimbarea economică, inițiativă cofinanțată de Fondul European de Dezvoltare Regională. Aceasta este prima dată când Irlanda de Nord s-a oferit ca actor principal, ceea ce reflectă faptul că această țară câștigă tot mai multă încredere în propriile capacități într-un context comunitar.
- **Schimb de experiență cu alte regiuni.** Irlanda de Nord a fost încurajată să își împărtășească experiența, specifică și – din multe puncte de vedere unică – în domeniul soluționării conflictelor cu alte regiuni. În această privință, un prim pas a fost făcut odată cu organizarea, în octombrie 2007, a unui atelier specific în cadrul evenimentului regional anual ținut la Bruxelles, cunoscut sub numele de **Open Days**, pe tema experienței Irlandei de Nord cu programul PEACE, în comparație cu experiența Ciprului și a Balcanilor de Vest. După cum se reia mai jos, există un interes considerabil al Irlandei de Nord pentru a dezvolta această zonă de activitate într-o formă de **mecanism instituțional european de soluționare a conflictelor**.
- **Eforturi comune cu alte regiuni.** Ca parte din integrarea sa în rețelele mai puțin formale care caracterizează economia UE, Irlanda de Nord a fost încurajată de grupul operativ să se implice și să schimbe experiență cu alte regiuni, din proprie inițiativă. Pentru a începe acest proces, grupul operativ a organizat contacte cu strategia de la Helsinki privind inovarea.

5. Irlanda de Nord și grupul operativ Irlanda de Nord: etapele viitoare

După cum se menționează mai sus, ca rezultat al activității grupului operativ, s-au definit o serie de piste importante care vor fi urmărite de regiune. Comisia propune menținerea grupului operativ pentru a însoți regiunea în aceste activități și pentru a monitoriza progresele. Ca parte din efortul de a-și asigura succesul, se are în vedere schimbul de funcționari, inclusiv pe termen scurt. Biroul Irlandei de Nord din Bruxelles va avea, de asemenea, un rol important de jucat în acest sens.

Grupul operativ va continua, la rândul său, să sensibilizeze Irlanda de Nord cu privire la noile programe europene, noile evenimente și forumuri care ar putea prezenta un interes pentru regiune.

De asemenea, grupul operativ va sprijini regiunea pentru a-și realiza obiectivul declarat de a se implica mai mult în construirea politicilor comunitare. Acest fapt implică o schimbare a perspectivei și a rolului, din statutul de regiune care primește asistență financiară comunitară în actor în dezvoltarea agendei politice a UE. Succesul în această privință va depinde de contextul național prin care se organizează consultarea privind politica UE, deși grupul operativ poate ajuta la garantarea faptului că autoritățile și alți actori sunt pe deplin informați, de exemplu, utilizând biroul Comisiei din Belfast.

În concluzie, după cum se menționează mai sus, autoritățile din Irlanda de Nord și-au exprimat interesul pentru promovarea dezvoltării unui mecanism care să furnizeze cercetare și consiliere pe tema soluționării conflictelor. Rolul unui astfel de mecanism, organizarea și sursele sale de finanțare sunt studiate în prezent în Irlanda de Nord, ținând seama de faptul că există deja inițiative în această direcție în cadrul regiunii, precum și în Irlanda. Serviciile Comisiei au recunoscut contribuția potențial valoroasă pe care experiența procesului de pace din Irlanda de Nord ar putea-o aduce în prevenirea și soluționarea conflictelor și în consolidarea păcii în alte părți din lume, și au răspuns pozitiv la o cerere din partea autorităților de a examina împreună căile de progres. De exemplu, în contextul dialogului politic în curs între Uniunea Europeană și țări terțe și al normelor care guvernează programele de sprijin, precum și în contextul specific al dialogului cu țări precum China, Rusia și Brazilia privind politica regională, Comisia va atrage atenția asupra contribuției specifice a programelor PEACE la dezvoltarea economică și socială. S-ar putea estima că acest fapt va da naștere unei cooperări cu țările terțe în special pe probleme de pace și reconciliere, după cum sunt promovate prin programele PEACE și care ar putea beneficia de expertiza câștigată de Irlanda de Nord.